

Két nagy jelentőségű esemény előtt állunk: a X. pártkongresszus augusztusban szocialista építkezésünk újabb teendőit vitatja meg, majd a felszabadulás 25. évfordulóját ünnepli az ország népe, s a hazai történelem sorsdöntő fordulatára emlékezve számba veszi a negyedszázados forradalmi úton elért társadalmi-gazdasági eredményeket.

A kongresszus szellemi-eszmei előkészítésének jegyében látott napvilágot két fontos dokumentum: a Román Kommunista Párt Központi Bizottságának Tézisei és tervezetként a Román Kommunista Párt X. kongresszusának Irányelvei az 1971—1975-ös ötéves tervről és az 1976—1980 közötti nemzetgazdaságfejlesztés irányelveiről.

Gazdasági és ideológiai életünknek nincs olyan szférája, amelyet a két okmány ne elemezne világos, közérthető okfejtéssel, tudományos igényességgel, a marxista—leninista társadalomszervezéshez méltó realizmussal. A Tézisek és az Irányelvek jellegzetes vonása, hogy hazánk konkrét valóságának és sajátos feltételeinek ismeretéből indulnak ki. Szem előtt tartják egész gazdasági és társadalmi mechanizmusunk szüntelen tökéletesítésének szükségességét, s ugyanakkor tükrözik a párt amaz eltökélt szándékát, hogy az alkotó gondolkodás szellemében határozottan küzd minden olyan jelenség ellen, ami társadalmi-gazdasági életünkben megkövesedett, elavult, s akadályozza előrelépésünket. De ezen túlmenően a széles közvélemény elé terjesztett okmányok realista megoldásokat javasolnak a társadalom minden területén.

Mintegy visszapillantó tükörben, a két okmány szintetikus képét vetíti az ország népe elé mindannak, amit a IX. kongresszus útmutatásai szerint a nemzetgazdaságban, tudományban, művelődésben, a társadalmi-politikai életben sikerült elérni. S e sommázásból nem hiányzik a hibák szókimondó bírálata sem. A tömegekben rejlő kiapadhatatlan forradalmi erőforrásokra épít a párt, amikor az eredmények összegezése mellett a Tézisekben hangsúlyozza: „... rá kell mutatnunk arra is, hogy a szocialista építés különböző területein még vannak elégtelenségek, lemaradások.”

Fejlődésünk mai szakaszában a széles néptömegekben is egyre jobban tudatosodik, hogy a jelenkor szövevényes feltételei között, a tudományos-műszaki forradalom idején egy modern szocialista társadalom szervezése és irányítása szinte áttekinthetetlenül bonyolult feladatok elé állítja a pártot, amely történelmi küldetéséhez híven a marxizmus—leninizmus eligazító szellemében dolgozza ki politikai irányvonalát.

E tekintetben a Tézisek leszögezik: „A szocialista építésnek, a haza sokoldalú felvirágoztatásának folytatása érdekében a párt a jövőben is tevékenysége központjába helyezi a nemzetgazdaság, a termelőerők

fejlesztését, mert ez a tartós alapja a nép anyagi és szellemi jóléte növekedésének, ez a döntő tényezője az állami függetlenség és szuverenitás biztosításának, társadalmunk jólétének.“

Az Irányelvetervezet rámutat, hogy a párt gazdaságpolitikájának középpontjában továbbra is a nemzetgazdaság korszerű fejlesztése áll. Ennek alapja az erőteljes iparosítás, a mezőgazdaság előrelendítése, a tudományos-műszaki forradalom vívmányainak felhasználása, az ország erőforrásainak hatékony értékesítése, a társadalmi munka termelékenységének növelése. Ezért társadalmunk általános fejlődésének tengelye ezentúl is a szocialista iparosítás. Természetesen ez nem öncélú. Végső rendeltetése az ország gazdasági potenciáljának emelésével hozzájárulni a lakosság növekvő igényeinek a kielégítéséhez, anyagi és szellemi ellátottságának még jobb körülmények között történő fokozásához. Természetesen ez bonyolult folyamat. Ennek egyik alapvető feltételét így körvonalazzák a Tézisek:

„A nemzeti jövedelem jelentős részét továbbra is a bővített újratermelésre kell fordítanunk, hogy gyors ütemben fejleszthessük a gazdaságot, az oktatás, a tudomány és a kultúra anyagi alapját, szüntelenül gyarapíthassuk az életszínvonal emelésének forrásait. Csakis gyors ütemű akkumulációval oldhatjuk meg a fejlett szocialista társadalom megteremtésének nagy problémáit: a termelés erős műszaki-anyagi bázisának létrehozása, az anyagi és munkaerőforrások magas fokú felhasználása, a fejlett gazdaságú országokkal szembeni lemaradás behozása, az egész lakosság magas fokú jólétének és civilizációjának biztosítása. Következésképpen a leendő ötéves terv egyik fő irányvonala az akkumuláció magas rátája, a gazdaság további erőteljes fellendítése.“

A IX. pártkongresszus és az Országos Konferencia kijelölte vonal töretlen folytatásaként a két dokumentum körvonalazza a termelési viszonyok, az összes társadalmi kapcsolatok, a felépítmény tökéletesítésének, a nemzetgazdaság jobb szervezésének főbb módszereit és formáit. Kiemeli a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének, az emberi személyiség teljesebb és általánosabb kibontakoztatásának, az állampolgárok hatékonyabb közügyi részvételének jelentőségét. Idevágóan a Tézisek leszögeznek: „Pártunk abból a tényből indul ki, hogy a termelőerők fejlődésével, a nép életkörülményeinek javításával és kulturális színvonalának emelésével együtt a szocializmusnak biztosítania kell azt, hogy minél jobban hasznosítsa a társadalom tagjainak alkotó energiáját és képességét érdekükben és a társadalmi haladás érdekében, biztosítania kell azoknak a széles körű jogoknak és szabadságjogoknak gyakorlását, amelyekre a tömegek az idők folyamán áhítoztak. A szocialista demokrácia bővítése és fejlesztése az új rendszer felsőbbrendűségének, mélyeséges humanizmusának fontos eleme.“

E tételek enunciaciójával a párt újabb lendületet ad társadalmunk humanizációs folyamatának, amely a valódi szocializmus vitathatatlan előfeltétele. Tovább bontakozik a gondolatsor, amikor a Tézisek kimondják: „Biztosítani fogjuk annak az intézményes keretnek tökéletesítését, amelynek közepette a honpolgárok szabadon és háborítatlanul kinyilváníthatják véleményüket az ország ügyeinek intézési módjáról, s amelyben megvalósulnak a párt és az állam határozatai, amelyben bírálhatók azok a fogyatékoságok, amelyek a párt, az állami és a közösségi szervek tevékenységében jelentkeznek, amelyben javaslatok tehetőek ezek helyrehozására, s teljes energiával és hozzáértéssel részt veszünk ezek kiküszöbölésében, a társadalom előrehaladásában. Sokoldalúan fejlesztjük a legfontosabb politikai és társadalmi problémák, a törvény- és határozattervezetek megvitatásának közösségi formáit, a véleménycseréket, az értekezleteket, a legnagyobb figyelmet fordítva a közvélemény szerepe növelésére a társadalmi élet vezetésében.“

Ha elfogadjuk azt, hogy a személyiség a társadalmi aktivitásban fejlődik, akkor a Tézisekben olyasmi mondatik ki, amit egy marxista filozófus szavaival így fogalmazhatunk meg: az embernek a szocializmus feltételei között a termelési és társadalmi viszonyok fejlődésében mindinkább történelmi szubjektummá kell válnia, aki uralkodik, s nem uralják, aki tervez és akit nem terveznek meg, aki legyőzi az elidegenedést. Persze, ennek elengedhetetlen feltétele, hogy alsó szinteken is — ahol tulajdonképpen az élet zajlik — képzett és emberiségben következetes irányítók álljanak.

A szocializmusban élő ember csak akkor állhat történelmi hivatása magaslatán, ha mélyül társadalmi felelősségérzete, ha tágul társadalomtudományi látóköre, ha sokoldalúan fejlődik személyisége. Ezt kívánja elősegíteni a párt, amikor felhívja a figyelmet, hogy a filozófiai kutatásnak mélyenszántóan kell felvetnie a szocialista állam, nemzet és demokrácia elméleti kérdéseit, a humanizmus, az etika, az új társadalmi rendszerben kibontakozó személyiségfejlődés elméleti kérdéseit, a modern tudomány új felfedezéseinek filozófiai vonatkozásait. Csak örvendhetünk — mert a Korunk ez irányban tett szerény kezdeményezéseinek nyugtázását is érezzük —, hogy a párt az eddiginél nagyobb mértékben igényli a valóságfeltáró szociológiai vizsgálódásokat, amelyek a jelenségek mélyebb összefüggéseinek felderítésével elősegítik a társadalomépítés irányítását, a szocializmus emberi arculatának kirajzolódását.

A szocializmus egyik nagy vívmánya Romániában — állapítják meg a Tézisek — a nemzeti kérdés marxista—leninista szellemben történt megoldása. A gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés, a szocialista demokrácia kiszélesedése érvényesülési lehetőséget nyújt minden honpolgárnak. A romániai nemzetségek önismeretének elmélyítését, a testvéri román néppel még szorosabb, gyümölcsözőbb együttműködését szolgálják a magyar, német, szerb, ukrán dolgozók tavaly megalakított tanácsai. Rendeltetésük átfogóan mozgósítani tömegeiket a párt irányelveinek megvalósítására, amelyben benne foglaltatnak a sajátos nemzetiségi feladatok is.

A Korunk arra törekszik — mint eddig is tette —, hogy teljes erőbedobással, valóság-hű társadalomszemlélettel, a szocialista humanizmus és nemzetköziség jegyében alkotó tevékenységre serkentse értelmiségi olvasótáborát, s áttételesen a romániai magyar nemzetiség szélesebb rétegeit állítsa csatasorba a Tézisek és Irányelvek nagyszerű elgondolásainak életbe ültetésére.

Meggyőződésünk, hogy a hazai magyar dolgozók szocialista nemzetiségi öntudatuk, energiájuk, alkotmány szavatolta egyenjogúságuk méltóságérzetével és lendületével zárkoznak fel szabad és független országunk építését, a humanista embereszményt jelképező pártzászló alá.

Mert az új pártdokumentumokban kifejtett gazdag és sokoldalú programot, hazánk felfelé ívelésének körülményekkel összeállított munkatervét románok és magyarok egyaránt magukénak vallják.

KORUNK